

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)



סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס וזננוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליז
401-402

מסכת שבועות פרק ראשון - שבועות שתיים

שבועות דף ב'. יום שב"ק פרשת תזריע, מצורע - ה' אייר תשפ"ה

דף ב' - ע"א

משנה. 'שבועות' שתיים שהם ארבע, שחייב להביא קרבן עולה ויורד אם עבר בשוגג על שבועה, שתיים כתובים - בפסוק 'להרע או להטיב' הוא להבא, כמו 'אוכל' או 'לא אוכל'. שהם ארבע - הנלמדים מריבוי הפסוקים גם לשעבר, כגון 'אכלתי ולא אכל, או 'לא אכלתי' ואכל.

ידיעות הטומאה' שתיים שהם ארבע, שחייב להביא קרבן עולה ויורד לטומאת מקדש וקדשיו בשוגג, שתיים כתובים - בפסוק 'ונעלם ממנו והוא טמא' - שנתעלם ממנו טומאה ואכל קודש, או שנכנס למקדש בטומאה. שהם ארבע - הנלמדים מריבוי הפסוקים באופן שזוכר הטומאה אבל נעלם ממנו קודש או מקדש.

יציאות השבת' שתיים שהם ארבע, שתיים כתובים - בפסוק 'ויצו משה ויעבירו קול במחנה' וללמד שתי היציאות מרשות היחיד לרשות הרבים - אחת לעומד בחוץ והושיט ידו לפניו ונטל חפץ והוציא לחוץ, ואחת לעומד בפנים ונטל חפץ ממקומו והוציא בידו והניח בחוץ. שהם ארבע - ועוד אפשר ללמוד שתיים להכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד - אחת לעומד בפנים והושיט ידו לחוץ ונטל חפץ והכניסו, ואחת לעומד מבחוץ ונטל חפץ ממקומו והושיטו בפנים והניחו.

מראות נגעים' שנים שהם ארבעה, שמביא עליהם המצורע קרבן, 'שנים' כתובים - מפורש בתורה שאת ובהרת, שהם ארבעה - שיש לכל אחת מהם תולדה.

'שבועה שיש בה ידיעה בתחילה ובסוף והעלם לבינתיים' - בקרבן עולה ויורד.

'שבועה שיש בה ידיעה בתחילה ולא בסוף' - שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה, עד שידע ומביא קרבן עולה ויורד.

'שבועה שאין בה ידיעה בתחילה אבל יש בסוף' - שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר, שנאמר 'מלבד חטאת הכפורים' - כשם שפנימי מכפר רק בדבר שיש בה ידיעה, גם חיצוני. לרבי מאיר: גם שעיר מוסף של שלש רגלים וראשי חדשים מכפרים עליו.

שבועה שאין בה ידיעה בתחילה ובסוף - א. לרבי יהודה: שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרים. ב. לרבי מאיר: נוסף גם שעיר של יום הכיפורים. ג. לרבי שמעון: רק שעירי רגלים מכפר. ד. לרבי שמעון בן יהודה בשם רבי שמעון: שעיר של יום הכיפורים ורגלים.

לכניהם - כפרת טומאת מקדש וקדשיו הוא על ידי פר של כהן גדול.

דף ב' - ע"ב

טהור שאכל את הטמא - א. לרבי שמעון: מכפר עליו שעיר של ראש חודש. ב. לרבי שמעון בן יהודה בשם רבי שמעון ולרבי מאיר: מכפר עליו גם שעיר יום הכיפורים ושל רגלים ושל ראש חודש.

שאלו את רבי שמעון: מה שיקרב זה בזה (שעיר שהופרש ליום הכיפורים להקריב ברגל או בראש חודש?) השיב: יקרבו, שאף שאין כפרתם שווה, כולם באים לכפר על טומאת מקדש וקדשיו.

'על זדון טומאת מקדש וקדשיו' - שעיר הנעשה בפנים ויום הכיפורים מכפרים.

'שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע או לא הודע, עשה או לא תעשה כריתות ומיתות בית דין, לישראל - מכפר שעיר המשתלח. לכהנים - לת': כמו בישראל, לרבי שמעון: מכפר וידויו של פר.

מכות דף ג'. יום א' פרשת אחרי, קדושים - ו' אייר תשפ"ה

דף ג' - ע"א

מסכת שבועות אחרי מסכת מכות - משום שלמדנו במכות שיש חייב כמה מלקויות על אזהרה אחת, והוא בהקפת הראש והזקן, לכן שנינו שבועות שתיים שהם ארבע.

במסכת שבת שנינו רק יציאות השבת, ובנגעים שנינו רק מראות נגעים - וכאן למדנו את כולם,

כיון שבשבעות וידיעות הטומאה כתובים ביחד בתורה ושניהם בקרבן עולה ויורד לכן שנה

אותם התנא ביחד, וכיון שכבר שנה שנים שנה את כולם. והגם שפתח בשבועות מפרש תחילה ידיעות הטומאה כיון שמועט דבריהם.

'שבועות' שתיים שהם ארבע - שתיים: שאוכל, ושלא אוכל. שהם ארבע: אכלתי, ושלא אכלתי.

'ידיעות הטומאה' שתיים שהם ארבע - שתיים: ידיעת טומאת קודש, וידיעת טומאת מקדש. שהם ארבע: ידיעת והעלם קודש ומקדש.

'יציאות שבת' שתיים שהם ארבע - שתיים: הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים על ידי העני שעומד בחוץ, והוצאה על ידי הבעל הבית שעומד בפנים. שהם ארבע: הכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד על ידי העני שעומד בחוץ, והכנסה על ידי הבעל הבית שעומד בפנים.

'מראות נגעים' שנים שהם ארבעה - שנים: שאת, ובהרת. שהם ארבעה: תולדת שאת, ותולדת בהרת.

דף ג' - ע"ב

קושיא מי התנא ששנה המשנה?: אם רבי ישמעאל - הרי סובר שרק בנשבע על העתיד חייב. ואם רבי עקיבא - הרי סובר שרק על העלם טומאה חייב ולא על העלם מקדש. ואין לתרץ ולומר שהמשנה כאחד מהם, ובשבועות או בטומאה אין הכוונה שבכל הארבע יש חיוב, אלא מהם לחיוב ומהם לפטור - שהרי מראות נגעים נשנה עמם ובהם כל הארבע לחיוב. תירוץ!!!: כרבי ישמעאל, ורק לעניין קרבן סובר שאינו מביא לשעבר, אבל מלקות יש, שבפירוש ריבתה התורה שבועת שקר בדומה לשבועת שוא - ומה שוא לשעבר גם שקר לשעבר, ואמנם 'אוכל' ולא אכל הוא לאו שאין בו מעשה, אבל רבי ישמעאל סובר שלוקים גם על לאו שאין בו מעשה. (וראה 'למסקנא' להלן דף ד.)

שבועה שאוכל ככר זו היום ועבר היום ולא אכל - אינו לוקה, 'הטעם' - לרבי יוחנן: משום שאין לוקים על לאו שאין בו מעשה, לריש לקיש: משום שהתראת ספק אינה התראה.

רבי יוחנן פסק שאין לוקים על לאו שאין בו מעשה הגם שסובר שהלכה כסתם משנה, והעמדתו

משנתינו שלוקים עליו - משום שאכן סבר רבי בתחילה שאין לוקים עליו ולכן סתם כך, אבל חזר בו וסתם הפוך במשנה להלן: שהנשבע 'לא אוכל ככר זו' 'שבועה שלא אוכל' ואכלה - חייב אחת, וזו היא שבועת ביטוי שחייבים על זדונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד, 'זו' - אבל נשבע שיאכל ולא אכל - אינו לוקה (אלא משמנה ראשונה לא זזה ממקומה).

'שובר עצם בפסח טמא' אינו לוקה, שנאמר 'ועצם לא תשברו בו' - בכשר ולא בפסול.

'המותיר מבשר פסח טהור' אינו לוקה, 'הטעם' - לרבי יעקב: משום שאין לוקים על לאו שאין בו מעשה. לרבי יהודה: משום שניתק לעשה שנאמר 'והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו'. ואין לומר שהמשנה ססתמה שאינו לוקה היא כמו סתם משנה שמצא רבי יוחנן שאין לוקים על לאו שאין בו מעשה - שאפשר שטעם המשנה כמו שביאר רבי יהודה.

שבועות דף ד'. יום ב' פרשת אחרי, קדושים - ז' אייר תשפ"ה

דף ד' - ע"א

לעיל (דף ג.) העמידו המשנה כרבי ישמעאל ולמלקות (שאם לעניין קרבן אין מביאים רק על לשון שבועה לשעבר), ולפי זה 'מראות נגעים' הוא בקוצץ בהרת שנאמר 'השמור בנגע הצרעת', וכל מקום שנאמר 'השמור' 'פן' או 'אל' אינו אלא לא תעשה. ומה ששינונו 'יציאות השבת' הוא במזיד למלקות, ולכן העמדנו כרבי ישמעאל שסובר שלוקים על לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין.

דייקו בנמרא שבלי הקושיה ממלקות בשבת המשנה כרבי עקיבא - והוא למלקות, וגם בנגעים שייך מלקות - בקוצץ בהרת. והקשו שאם כך יש רק שתיים ולא שתיים שהם ארבע, וגם שהרי מפורש שמדובר בשוגג, שהרי שנינו 'הרי זה בעולה ויורד'.

'למסקנא' - רב יוסף: אין המשנה כתנא אחד, רק נקט רבי בידיעות הטומאה - כרבי ישמעאל ובשבועות - כרבי עקיבא. רב כהנא: העמיד רבי המשנה לשיטתו. שסובר בידיעות כרבי ישמעאל ובשבועות כרבי עקיבא, כדלהלן.

מקור שחייב קרבן עולה ויורד רק ביש בה ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם בינתיים - לרבי עקיבא: שנאמר פעמיים 'ונעלם'. לרבי: 'ונעלם' משמעותו שידע קודם לכן (כדלהלן דף ה.), 'והוא ידע' - הרי כאן שתי ידיעות. ומיותר 'ונעלם' שני כדי לחייב בין על העלם טומאה ובין על העלם מקדש.

האמור בנגע בהרת. למתניתא: הטיל הכתוב 'ספחת' בין שאת לבהרת, ללמד טפילה לשניהם.

שאת כצמר לבן - צמר נקי בן יומו שמכסים בו למילת.

משל דרגות הנגעים לחכמים: א. לרב חנינא: לשני מלכים ושני מושלים - שכל מלך גדול ממושל שתחתיו, וכל מושל הולך אחרי מלך שלו. **ב. לרב אדא בר אבא:** כמו מלך ומשנהו שהולכים זה בצד זה. ואלקפטא וריש גלותא ההולכים זה בצד זה. **ג. לרבא:** כמו שבור מלך פרס ומשנהו. קיסר רומי ומשנהו. **ד. לרבינא:** כמו גלימת צמר חדשה וגלימה ישנה. סדין פשתן חדש וסדין ישן.

ותאכל כל ארעא ותדושנה ותדקנה - זה רומי חייבת שטיבעה יצא בכל העולם כולו.

שבועות דף ז' יום ה' פרשת אחרי, קדושים - י"א אייר תשפ"ה

דף ז' - ע"א

המקור שקרבן עולה ויורד האמור בטומאה הוא בטומאת מקדש וקדשיו

א. מה כשהזהיר וענש על הטומאה הוא על טומאת מקדש וקדשיו, כך גם כשחייב קרבן על טומאה. ואמנם גם בתרומה הזהיר וענש (רק קרבן קבוע לא מצאנו על עוון מיתה, אבל קרבן עולה ויורד מצאנו בשמיעת קול ובביטוי שפתים) - אלא שנתמעט מהנאמר 'בה' וקשיו: שנמעט מהנאמר 'בה' טומאת מקדש?, שלא די לו בקרבן עולה ויורד רק מביא קרבן קבוע.

ב. לרבי, נאמר בעולה ויורד 'בהמה טמאה' (ומיותר אחרי שנאמר 'חיה' ובהמה בכלל), ונאמר להלן 'בהמה טמאה' - מה להלן טומאת קודש אף כאן טומאת קודש. והוקש מקדש לקודש בפסוק 'בכל קודש לא תיגע ואל המקדש לא תבוא'. והנאמר 'בה' למעט תרומה (שגם היא בכלל בכל קודש לא תגע). והקשיו: נמעט מהנאמר 'בה' מקדש? והגם שדומה לקודש ששניהם בכרת, הרי תרומה דומה ששניהם אכילה.

ג. שלש כריתות בשלמים: אחת לכלל, ואחת לפרט, ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא - קרבן עולה ויורד - הוי אומר טומאת קודש, ואם אינו עניין לטומאת קודש שנלמד מהנאמר 'בהמה טמאה' (באות ב') תנחו עניין לטומאת מקדש. והקשיו: נצרך לחיוב כרת על אכילת דברים שאינם נאכלים, ולרבי שמעון שפוטרו בהם, נצרך לאוכל חטאת פנימית שאף שאין חייבים עליה משום פיגול חייבים על טומאה?. וכן הקשו על 'שלש טומאות בשלמים', שכיון שהוצרכו לכרת הוצרך טומאה.

ד. 'קודש' כרבי (אות ב'), והנאמר 'מקדש' - נאמר בעולה ויורד 'לכל טומאות', ונאמר בטמא מת 'את משכן השם טימא, טמא יהיה עוד טומאתו בו' - מה להלן טומאת מקדש אף כאן טומאת מקדש. והנאמר 'בה' לרבות אוכל נבלת עוף שטור, שנאמר 'או כי יגע' - רק מי שהוא בר נגיעה, ונאמר 'בה' למעטו - אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות.

דף ז' - ע"ב

נאמר בשעיר יום הכיפורים 'וכיפר על הקודש מטומאות בני ישראל' - אפשר ללמד שלשה טומאות: עבודה זרה - שנאמר, 'למען טמא את מקדשי, גילוי עריות - שנאמר, 'ולא תטמאו בהם', שפיכות דמים - שנאמר, 'ולא תטמאו את הארץ'. לרבי יהודה: נאמר 'מטומאות בני ישראל' ולא כל טומאות, והוא טומאת מקדש וקדשיו שנחלק משאר טומאות. אף כאן בטומאת מקדש וקדשיו. לרבי שמעון: ממקומו מוכרע כן - שנאמר, 'וכפר על הקודש מטומאות' - מטומאות של קודש, ולא על כל טומאה שבקודש, שנאמר 'ומפשעיהם לכל חטאתם' - כפשעים שאינם בני קרבן, רק תולה על טומאה שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף - שנאמר 'לכל חטאתם' והוא שאם יהיה לו ידיעה יתחייב חטאת.

מה שהיו לומדים שהשעיר הפנימי בא לכפר על טומאת שלשה עבירות - הוא במזיד בלי התראה ולכן אינו נהרג, או בשוגג ולא נודע לו ולכן אינו גולה או מביא קרבן. וכן יכול להיות בשפיכות דמים בשוגג ובאופן שאינם בני גלות (כגון בהריגה דרך עליה).

שבועות דף ח' יום ו' פרשת אחרי, קדושים - י"א אייר תשפ"ה

דף ח' - ע"א

לרבי יהודה לומדים טומאת מקדש וקדשיו - מהנאמר 'מטומאות' שהשעיר מכפר על טומאה שחילק בה הכתוב, וחילוקו הוא שמביא עליו קרבן עולה ויורד. והגם שעוון עבודה זרה חלוק שמביא שעירה ולא כשבה - היא חלוקה להחמיר. ואין לומר יולדת שחלוקה להביא קרבן עולה ויורד - שנאמר 'לכל חטאתם', ולא לכל טומאתם, ולרבי שמעון בן יוחאי שיוולדת חוטאת - הרי חלק על דרשת רבי יהודה וסבר שממקומו הוא מוכרע. ומאותו טעם אין לומר שמוזכר בצמורה, והגם שמשום שבעה דברים באים נגעים - הנגע מכפר על העוונות, והקרבן בא להתיר בקדשים. ומאותו טעם אין לומר נזיר טמא שחלוק להביא תורים ובני יונה, ולרבי אלעזר הקפר האומר שזר חוטא - סובר כרבי שמעון שממקומו הוא מוכרע.

רבי שמעון אומר ממקומו הוא מוכרע, שנאמר 'וכיפר על הקדש מטומאות' - מטומאותו של קודש, ורבי יהודה סובר שהוצרך הפסוק ללמד לעשות ההזאות בהיכל כמו לפני ולפנים מאותו פר ושעיר, שאם מהנאמר 'וכן יעשה להלחל מועד' היה מקום לומר שיביא פר ושעיר אחרים להזאות ההיכל, ורבי שמעון סובר שלא היינו טועים לומר כן.

לעיל (דף ז') מיעט רבי שמעון מפסוק שאין השעיר מכפר על כל טומאות שבקודש, שהיה מקום לומר שתולה גם על שיש בה ידיעה בתחילה ובסוף, ובאופן שאינו עדיין בר קרבן - כמו שנודע לו סמוך לשקיעת החמה.

דף ח' - ע"ב

שנינו לעיל (ע"א) 'מנין שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף ששעיר זה תולה' - הוא שהיה מקום לומר שכיון שלמדנו שמכפר על חטאים הדומה לפשעים שאינם בני קרבן, אם כן יכפר בר על חטאים שאינם בני קרבן כלל (כמו פשעים) והוא באופן שאין בה ידיעה בתחילה ויש בה בסוף, ולא על שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה בסוף שפשיע יביא קרבן, ואף שעל זה שעיר הנעשה בחוץ ויום הכיפורים מכפר - היה הופכים הכפרה. ולכן הוצרך לדרוש מהנאמר 'לכל חטאתם' שתולה על זו שמביאים עליה חטאת.

אין השעיר מכפר כפרה גמורה באופן שהיה לו ידיעה בתחילה ולא בסוף - שלא נאמר 'מחטאתם' אלא 'לכל חטאתם' - אלו שיבואו לכלל חטאת. אלא תולה עד שידע - לרבי זירא: אם מת - מת בלי עון. לרבא: אם מת מיתה ממרקה, אלא תולה להגן עליו מיסורים.

סברו בתחילה שרבי סובר כרבי עקיבא בשבועות - שהרי טעמו משום שדרש הפסוקים בריבוי ומיעוט (ולא כרבי ישמעאל שדרש בכלל ופרט), וכן היא שיטת רבי כדלהלן בפדיון הבן.

פדיון הבן - לרבי: בכל פודים חוץ משטרות. שדורש בריבוי ומיעוט, שנאמר 'ופדיו מבן חודש' - וריבה, 'בערכך כסף חמשת שקלים' - מיעט, 'תפדה' - חזר וריבה, וריבה הכל, ומיעט רק שטרות שאינם דומים כלל לכסף. לחכמים: חוץ מעבדים ושטרות וקרקות, שדרשו 'בכלל ופרט וכלל' שאי אתה דן אלא כעין הפרט - דבר המטלטל וגופו ממון, יצאו קרקעות שאינם מטלטלים, יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות, יצאו שטרות שאין גופם ממון.

רציעת עבד עברי - רבי יוסי ב"ר יהודה: דורש בריבוי ומיעוט, שנאמר 'מרצע', 'ולקח' - לרבות כל דבר שונקח ביד (כגון הסול והסירה המחט והמקדח והמכתב). רבי: דורש בכלל ופרט, 'מרצע' - מה מרצע מיוחד של מתכת אף כל של מתכת.

'למסקנא' - כמו שרואים ברציעה שדרך רבי לדרוש ב'כלל ופרט', וממילא סובר כרבי ישמעאל לענין שבועה, ומכל מקום נקט במשנה לענין שבועות כרבי עקיבא (ושלא כמו שאמרו תחילה בשם רב כהנא שהעמיד כך מפני שסובר כך). ומה שדורש בריבוי ומיעוט בפדיון הבן הוא משום שהפרט לא נכתב בין שני הכללים, וכמו שתנא דבי רבי ישמעאל: שהרי נאמר בסימני טהרה לחיים 'במים' שני פעמים - אין זה כלל ופרט אלא ריבה ומיעט, וחכמים סוברים שכל מקום שאתה מוצא שתי כללות הסמוכות זה לזה הטל פרט ביניהם ודון בכלל ופרט.

שבועות דף ה' יום ג' פרשת אחרי, קדושים - ח' אייר תשפ"ה

דף ה' - ע"א

שנינו לעיל (דף ד') שרבי אומר שמשמעות 'ונעלם' היא שקודם לכן ידע - שאם הכוונה שלא ידע כלל היה נכתב 'והיא עלומה ממנו'. ואמנם בסוטה נאמר 'ונעלם מעיני אישה' ואינו יכול להתפרש שידע ושכח - שהרי דרשו מפסוק 'ונקה האיש מעון והאשה ההיא תשא את עונה' שרק בזמן שהאיש מנוקה מעון המים בודקים את אשתו, וכן על התורה נאמר 'ונעלמה מעיני כל חי' ולא ידעוה כלל - שנאמר 'לא ידע אנוש ערכה', אבל רבי סובר שידעת בית רבו שמו ידיעה (וידיעה קצת יש גם בסוטה ובתורה).

לרבי מה ששנינו 'אין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף' - הוא בתינוק שנשבה לבין הנכרים ולא היה לו ידיעה בית רבו.

במסכת שבת שנינו 'ציאות שבת שהם ארבע פנים, ושתיים שהם ארבע בחוץ' - שעיקר המסכת בענין שבת, ולכן שנינו גם הפטורים (שעשה כל אחד רק חצי מלאכה - עקירה או הנחה), אבל כאן שנינו רק חייבים - שתי הוצאות ושתי הכנסות.

דף ה' - ע"ב

מה ששנינו במשנה 'ציאות השבת שהם ארבע' - הוא שתי הוצאות ושתי הכנסות, והגם ששנינו 'ציאות' - לרב אשי: משום שגם הכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד נקרא 'הוצאה' כיון שקער החפץ ממקומו, וכמו ששנינו 'המוציא מרשות לרשות חייב' והוא גם במכניס, שאם רק במוציא למה כתב 'מרשות לרשות' ולא 'מרשות היחיד לרשות הרבים'. לרבא: הביאור 'רשויות השבת שתיים' (רשות היחיד ורשות הרבים), שבהם יש שני איסורים לעומד בחוץ, ושנים לעומד בפנים.

'מראות נגעים שנים שהם ארבעה' בהרת - עזה כשלג, תולדה - כסיד ההיכל. שאת - כצמר לבן, תולדה - כקורבן ביצה. ומה ששנינו שתי אבות ושתי תולדות הוא שלא כרבי עקיבא שסובר שכל אחת מצטרפת לזו שלפניה, ואם כן צריך לכתוב לפי סדר דרגת הבהירות - שהרי לסדר המשנה נמצא שסיד היכל אין לו למי להצטרף, לא לבהרת - שיש 'שאת' ביניהם, לא לשאת - שאינה תולדה שלו. אבל מקרום ביצה לא קשה, שהרי מצטרף עם שאת כיון שפירשה תורה 'ולשאת ולספחת' - ספחת טפילה לשאת.

שבועות דף ו' יום ד' פרשת אחרי, קדושים - ט' אייר תשפ"ה

דף ו' - ע"א

שאל יהושע בן רבי עקיבא לאביו: מפני מה אמרו 'מראות נגעים שנים שהם ארבע', יאמרו 'מקרום ביצה ולמעלה טמא'?. אמר לו: לומר שמצטרפים זה עם זה. אמר לו: ויאמרו 'מקרום ביצה ולמעלה טמא, ומצטרפים זה עם זה'?. אמר לו: לומר לך כל כמן שאינו בקי בהם ובשמותיהם אינו רואה הנגעים.

אין לדייק מברייתא של רבי עקיבא שסובר שזו למעלה מזו, שהרי הקשה לו בנו שיאמרו רק 'מקרום ביצה ולמעלה טמא ומצטרפים זה עם זה', ומשמע שמצטרפים לפי הסדר - שמה קיצר התנא ובאמת שאלו: יאמרו 'מקרום ולמעלה טמא ומצטרף, ומסיד ההיכל ולמעלה טמא ומצטרף'.

משל לרבי עקיבא בנגע פתוך - לארבעה כוסות חלב, שבכוס אחת נפל לתוכו שתי טיפות דם, ולכוס אחת נפל לתוכו עשרה טיפות דם, ולכוס אחת נפל לתוכו שמונה טיפות דם, ולכוס אחת נפל לתוכו שתיים עשרה או שש עשרה טיפות דם - שכולן מראות לבן הם, אלא שזה למעלה מזה וזה למעלה מזה. וזה המקור שסובר רבי עקיבא גם בנגע חלוק כמו בפתוך שהצירוף הוא זה למעלה מזה.

רבי עקיבא אומר: אדמדום שבוה ושבוה כמו יין המזוג במים, אלא של בהרת עזה כשלג, ושל של צמר דהה הימנה - כך צריך לגרוס, ולא 'של סיד דהה הימנה', שהרי לרבי עקיבא מצטרפים זה למעלה מזה לפי הסדר.

דף ו' - ע"ב

'בהרת' - עזה היא, שנאמר 'אם בהרת לבנה היא', היא לבנה ואין אחרת לבנה. והיא עמוקה - שנאמר 'ומראה עמוק מן העור', כמראה חמה העמוק מהצל.

'שאת' - גבוה, כנאמר 'על כל ההרים הרמים ועל כל הגבעות הנשאות'.

'ספחת' - טפילה, כנאמר 'ואמר ספחני נא'.

מקור לתולדת שאת - שנאמר, 'ספחת' מקור תולדת בהרת - לרבי זירא: שאמרה 'לבנה' בשאת ונאמר 'לבנה' בנגע בהרת, כמו שיש 'לבנה' האמור בשאת יש טפילה כך גם 'לבנה'

שעיר פנימי חיצון הוקש זה לזה, אבל אין הפנימי מכפר גם על עוון שעיר החיצון מכפר, ובאופן שלא היו מספיק שעירים ונקבר רק הפנימי - שנאמר 'טמאת' כפרה אחת מכפר ולא שתים. ואין חיצון מכפר על מה שפנימי מכפר, ובאופן שאירע טמאת בין זה לזה - שנאמר בפנימי 'אחת בשנה' כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה.

שבועות דף ט'. יום שב"ק פרשת אחרי, קדושים - י"ב אייר תשפ"ה

דף ט' - ע"א

לרבי ישמעאל - שאין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה בסוף מביא קרבן עולה ויורד, שעיר שנעשה בחוץ - מכפר על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף, והגם ששעירי שלש רגלים וראשי חדשים גם מכפרים עליו - סובר רבבי מאיר שכל השעירים כפרתם שוה על טומאת מקדש וקדשיו. והוקש חיצון לפנימי ללמד שכשם שפנימי אינו מכפר על שאר עבירות כך גם חיצון.

לרבי יהודה - שעירי שלש רגלים וראש חודש מכפר על שאין בה ידיעה בתחילה ולא בסוף - שנאמר בראש חודש 'ושעיר עזים אחד לחטאת לה' - חטא שאין מכיר בו רק השם היא שעיר זה מכפר. והגם שכבר דרשו: מה נשתנה שעירי ראשי חדשים שנאמר בו להשם - אמר הקדוש ברוך הוא שעיר זה היא כפרה על שמיעטתי את הירח, אם לכך בלבד היה נכתב 'על השם', וללמד רק לענייננו היה די לכתוב 'טמאת ה'. אבל אינו מכפר על שאר עבירות שאין ידוע רק להשם - הואיל ושעירי יום הכיפורים בא בזמן קבוע וזה בא בזמן קבוע, מה זה אינו מכפר רק על טומאת מקדש וקדשיו אף זה כן. ולומדים שעירי הרגלים משעיר ראשי חדשים - שנאמר בהם 'ושעיר'.

דף ט' - ע"ב

לרבי יהודה שעירי שלש רגלים וראשי חדשים מכפרים על שאין בה ידיעה בתחילה ולא בסוף - אף בחטא שסופו לידוע, שכעת הוא חטא שאינו מכיר בו רק השם.

לרבי שמעון שעירי ראשי חדשים מכפרים רק על טהור שאכל קודש טמא - שנאמר ביום שמיני למילואים על שעיר ראש חודש 'ואותה נתן לכם לטאת את עון העדה', ולומדים גזירה שוה מהנאמר 'עון' שנכתב בציץ שמכפר על טומאת בשר, ולא על העולים למזבח כציץ - שהרי נאמר 'עון העדה'. ואין לומדים בגזירה שוה שיכפרו שניהם על שני העונות - א. לא שעיר ראש חודש על של ציץ שנשבר בציץ - שנאמר 'עון', רק עון אחד נושא. ולא ציץ על של שאר חודש - אירע טומאה בין זה לזה - שנאמר בשעיר ראש חודש 'אותה', אותה נושא עון זה ולא אחרת. ב. בראש חודש נאמר 'עון העדה' - ולא קדשים, בציץ נאמר 'עון הקדשים' - ולא עדה.

שבועות דף י'. יום א' פרשת אמור - י"ג אייר תשפ"ה

דף י' - ע"א

המקור לרבי שמעון שעירי הרגלים מכפרים על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף - שנאמר בהם 'ושעיר' להקיש לנאמר קודם לכן 'ושעיר' בראש חודש, כשם שהוא מכפר כל עוון קודש כך גם הם, ובהכרח הוא אם אין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. שהרי לראש חודש בטהור שאכל קודש טמא אינם מכפרים - שנאמר בו 'אותה'. ועל שיש בה ידיעה בתחילה ובסוף - הרי בן קרבן הוא. ועל של יום הכיפורים שיש בה ידיעה בתחילה ולא בסוף - שעיר הנעשה בפנים, שאין בה ידיעה בתחילה ויש בסוף - שעיר הנעשה בחוץ, לא - שנאמר 'אחת בשנה'.

לרבי מאיר כל השעירים כפרתם שוה - שנאמר לאחר כל קרבנות המוספים 'אלה תעשו לה' במועדיכם, הוקשו כל המועדים כולם זה לזה. וגם ראש חודש נקרא מועד, כאמור 'קרא עלי מועד לשבור בחורי' - שנתעבר תמוז בשנה שניה ליציאת מצרים, ולכן הבכיה על בשרות המורגלים היה בליל תשעה באב.

שעיר הנעשה בפנים - גם לרבי מאיר אינו מכפר אלא על שהיה לו ידיעה בתחילה ולא בסוף, ורק הוא מכפר על כך ולא שאר השעירים. שנאמר 'אחת' - כפרה אחת מכפר ולא שתים, ונאמר 'אחת בשנה' - כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה.

מקור לרבי שמעון שכל שעיר מכפר כפרה אחרת, שעיר ראש חודש: אינה מכפרת על של רגלים - שנאמר בו 'עון', רק עון אחד נושא. **שעירי שלש רגלים**: אינם מכפרים על של ראשי חדשים - שנאמר בשל ראש חודש 'אותה' רק אותה נושא עוון זה. **שעירי רגלים** אינם מכפרים על של יום הכיפורים - שנאמר ביום הכיפורים 'אחת בשנה', כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה. **שעיר יום הכיפורים**: אינה מכפר על של רגלים - שנאמר בשעיר פנימי 'אחת', כפרה אחת מכפר ולא שתים, ונאמר 'מלבד חטאת הכפורים' - הוקש חיצון לפנימי.

דף י' - ע"ב

מקור לרבי שמעון בן יהודה בשם רבי שמעון, שעיר ראש חודש: מכפר רק על טהור שאכל טמא ולא על של רגלים - שנאמר בו 'עון', רק עון אחד נושא. **שעירי שלש רגלים**: מכפרים גם על של ראש חודש וגם על טומאה בלי ידיעה תחילה וסוף - שלא משמע לו הלימוד מ'אותה'. **שעירי שלש רגלים** אינם מכפרים על של יום הכיפורים ובידיעה תחילה ולא בסוף - שנאמר 'אחת בשנה', כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה, והוקש חיצון לפנימי. אבל **שעיר יום הכיפורים**: מכפר גם על של רגלים שהמיעוט 'אחת' - שאין לו כפרה אחרת נאמר רק על פנימי - כנאמר 'וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה', קרנותיו של מזבח פנימי מכפרים רק כפרה אחת.

אמר רבי יוחנן: תמיד שלא הוצרך לציבור נפדה תמים, ואין אומרים בקרבן ציבור 'וכי קדושה שבהם להיכן הלכה', וכמו ששינונו לענין מותר הקטורת, שהיו מחללים אותה על מעות שהוכנו לשכר האומנים, ונתנוה לאומנים בשכר, וחזרו ולקחו מהם בדמי תרומה חדשה.

שבועות דף י"א. יום ב' פרשת אמור - י"ד אייר תשפ"ה

דף י"א - ע"א

המכתשת מקדשת הקטורת בקדושת הגוף - ולכן נפסל בטבול יום. אבל אינה נפסלת בלינה עד שקידשה בכלי - הואיל ואין צורתה משתנה כל השנה.

המנחות, הקומץ והלבונה, הקטורת, מנחת כהנים, מנחת כהן משוח, מנחת נסכים, משהוקדשו

- מועלים בהם, קידשו בכלי - הוכשר להפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה.

הטעם שבתמיד וקטורת שלא הוצרך לציבור נפדה ואין אומרים 'קדושה שבהם להיכן הלכה - לב בית דין מתנה עליהם, אם הוצרך - הוצרכו, ואם לא היא לדמיהם.

הקדיש זכר לדמי עולה - קדוש בקדושת הגוף וקרב בעצמו. **הקדיש לדמי נסכים** - קדושת דמים [ולזה דומים קרבנות ציבור שלא הוצרך, שמועיל להם התנאי של לב בית דין].

דף י"א - ע"ב

פר ושעיר יום הכפורים או שעירי עבודה זרה שאבדו והפריש אחרים תחתיהם, ונמצאו - לרבי יהודה: ימותו. לרבי אלעזר ורבי שמעון: ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה, שאין חטאת ציבור מתה. ואין אומרים 'לב בית דין מתנה עליהם' - משום שאין מתנים על אבידה שאינה שכיחה.

פרה אדומה נפדה בכל פסול שבה וגם לאחר מיתה או שחיתה, וגם אם לא נפסלה אלא שמצא אחרת נאה הימנה. שחט על גבי המערכה - אין לה פדייה עולמית. **לרבי שמעון**: יש לה עדיין פדיון. ולכן מטמאה טומאת אוכלים, הואיל והיה לה שעת הכושר לפדות ולאכול, וכל העומד לפדות כפדוי.

הגם שאין לב בית דין מתנה על אבידה - כפרה אדומה שדמיה יקרים - מתנה, שאין לתרץ שאפשר לפדותה משום שהיא קדשי בדק הבית, שצריכה העמדה והערכה, ואין להעמיד הברייתא כרבי שמעון הסובר שרק קדשי מזבח צריכים העמדה והערכה - שהרי לרבי שמעון גם בנשחט על גבי המערכה יש לה פדיון.

מתה פרה תפדה - הגם שאין פודים קדשים להאכיל לכלבים נפדה לעורה, וגם לכן מתנה לב בית דין כמאמר העולם 'מגמלא אונא' - אף אוזן הגמל כדאי הוא.

לרבי יוחנן שלב בית דין מתנה על מה שאינו נצרך לציבור, ולכן תמידים שלא הוצרכו נפדה למימיהם - הוא לשיטת חכמים, אבל רבי שמעון חולק על כך, ולכן הקשו לו (במשנה) איך אפשר להקריב שעירי מוספים שהוקדשו למועד זה (ראש חודש, שלש רגלים, יום הכיפורים) בזמן אחר אף שאין כפרתם שווה.

חכמים שמשמם אמר רבי יוחנן שחולקים על רבי שמעון - בקבלה היה לו, שאין להוכיח כן מחכמים בקטורת - שמה רק היא שאינה בת ריעה היא. ופרה - דמיה יקרים. וחכמים שהקשו לרבי שמעון במשנה ומשמע שלשיטתם לא קשה איך קרבים זה בזה - אפשר שהוא רבי מאיר שסובר שכל השעירים כפרתם שוה.

שבועות דף י"ב. יום ג' פרשת אמור - ט"ו אייר תשפ"ה

דף י"ב - ע"א

לרבי שמעון (שאינו אומרים לב בית דין מתנה) **תמידים שלא הוצרך לציבור** - לרבי יוחנן מקייצים בהם את המזבח, וכן שינונו בברייתא.

אמר רב שמואל ב"ר יצחק: שעירי חטאת ציבור שלא הוצרכו מודה רבי שמעון שאין מקייצים בגופם רק בדמיהם - שהרי רק תמידים שהיו מתחילה עולות קרבים הם בעצמם לעולות קיץ המזבח. אבל חטאות הגם שעומדות לעולה - גזרו שלא להקריב לעולה אחרי שכבר נתכפר החטאת, שמה יקריבו גם קודם כפרה.

סיוע לדברי רב שמואל משלשה ברייתות:

א. פר ושעיר של יום הכיפורים או שעירי עבודה זרה שאבדו והפריש אחרים תחתיהם, ונמצאו - לרבי יהודה: ימותו. לרבי אלעזר ורבי שמעון: אין חטאת ציבור מתה, אלא ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה - אך הם עצמם לא יקרבו עולה.

ב. שני שעירים של יום הכפורים שאבדו השעיר הפנימי, והוצרכו להביא שנים אחרים להגדיל עליהם - הראשון קרב, והשני ירעה עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיו לנדבה - אבל לא הוא בעצמו.

ג. אשם שמתו הבעלים או שהתכפר - לת"ק: ירעה עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיו לנדבה. **לרבי אלעזר**: ימותו. **לרבי יהושע**: ירעה וכו' ויביא הבעלים בדמיו עולה (ולא כשיטת תנא קמא שנקרב לקיץ המזבח) - אבל הוא בעצמו לא.

דף י"ב - ע"ב

אין מקייצים בעולות העוף - כיון שהם עולות נדבת צבור, ואין עולות עוף בצבור. (ורבא אמר שהוא 'בורכא').

אמר שמואל: קרבנות צבור סכיני מושכת למה שהם - וכרבי יוחנן לעיל (ע"א), שהרי לרבי שמעון תמידים שנותרו קרבים עולות. וכן שינונו בברייתא שרבי שמעון שעיר שלא קרב ברגל - נקרב בראש חודש, לא נקרב בראש חודש - יקרב ביום הכיפורים, לא קרב ביום הכיפורים - נקרב ברגל, לא קרב ברגל זה - נקרב ברגל אחר, שמתחילתו לא בא רק לכפר על מזבח החיצון.

שעיר הפנימי ויום הכיפורים מכפרים על דזון טומאת מקדש וקדשיו - שנאמר 'וכיפר על הקודש מטומאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם', פשעים - מרדים, כנאמר 'מלך מואב פשע ב', 'אז תפשע לבנה בעת ההיא'. חטאות - שגגות, כנאמר 'נפש כי תחטא בשגגה'.

שעיר המשתלח מכפר על שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין - כלומר, על שאר עבירות, בין קלות בין חמורות, בין שעשה בשוגג ובין שעשה במזיד - אותם כעשה בשוגג בין נודע לו ספק ובין לא נודע לו הספק. קלות - עשה ולא תעשה, חמורות - כריתות ומיתות בית דין.

שבועות דף י"ג. יום ד' פרשת אמור - ט"ז אייר תשפ"ה

דף י"ג - ע"א

מה ששינונו ששעיר המשתלח מכפר על עשה - אינו מדובר אם עשה תשובה, שלא זו משום עד

שמוחלים לו, אלא בעומד עדיין במרד, וכשיטת רבי: שיום הכיפורים מכפר על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה, חוץ מפורק עול ומגלה פנים בתורה ומפר ברית בשר ורק אם עשה תשובה יום הכיפורים מכפר. שנאמר 'כי דבר ה' בזה' - זה הפורק עול ומגלה פנים בתורה. 'את מצותו הפר' - זה המפר ברית בשר. 'הכרת תכרת' - הכרת לפני יום הכיפורים, תכרת לאחר יום הכיפורים. 'עוננו בה' - רק אם לא עשה תשובה. לחכמים: 'הכרת' - בעולם הזה, 'תכרת' - לעולם הבא, 'עוננו בה' - שאם עשה תשובה ומת מיתה ממרקת.

סיפא של משנה שני בשיטת רבי יהודה: שסובר שאחד ישראל אחד כהנים אחד ואחד כהן משוח מתכפרים על שאר עבירות בשעיר המשתלח, אלא שרבי שכשיטתו שנויה הרישא סובר בזה כרבי יהודה רבו.

רבי סבר כרבי יהודה לענין כפרת כהנים, אבל רבי יהודה לא סובר כרבי לענין כפרת יום הכיפורים. ששנינו בספרא (סתם ספרא רבי יהודה): שיום הכיפורים מכפר רק על השבים, וכמו וחסאת ואשמ, ואף שעדיף מהם שמכפר גם על המזיד - נאמר 'אך לחלק שרק על השבים מכפר'.

שנינו בספרא: מניין שיום הכיפורים מכפר גם אם לא התענה בו ולא קראו מקרא קדש ועשה בו מלאכה, שנאמר 'יום כפורים הוא' מכל מקום, ומקודם למדנו בספרא שמכפרת רק על השבים? וליישב הסתירה בספרא - לאביי: הא רבי הוא רבי יהודה. לרבא: שיהם כרבי, ומודה שאין מכפר על כרת של עבירות יום הכיפורים. והוכיח כן: שאם לא כן לא שייך כרת ביום הכפורים. והקשו: משכחת כשעבר בלילה ומת קודם היום. וזכור והוכיח: שאם לא כן לא שייך כרת ביום. והקשו: ששייך כגון באכל ונחנק באכילה, או שאכל סמוך לשקיעת החמה.

דף י"ג - ע"ב

שנינו במשנה 'אחד ישראל אחד כהנים אחד כהן משוח' הרי שהם שווים בכפרה, ושנינו 'מה בין ישראל לכהנים ולכהן משוח' - כלומר, אחד ישראל אחד כהנים אחד כהן משוח מתכפרים בשעיר המשתלח בשאר עבירות ואין חילוק ביניהם, ומה בין ישראל לכהנים ולכהן משוח - שהפר מכפר על הכהנים על תומאת מקדש וקדשיו. ומשתנו כרבי יהודה כדלהלן.

אמר רבי יהודה: 'וכיפר את מקדש הקודש' - זה לפני ולפנים, שנאמר שם ושהה כדי השתחוואה. 'את אהל מועד' - זה היכל. 'מזבח' - כמשמעו, שהקטיר עליו בטומאה. 'כפר' - אלו זרות, שנכנס בטומאה. 'כהנים' - כמשמעו. 'עם הקהל' - אלו ישראל. 'כפר' - אלו הלויים, והשווה כולם לכפרה אחת שמתכפרים בשעיר המשתלח בשאר עבירות.

רבי שמעון אומר: כשם שדם שער פנימי מכפר על ישראל על תומאת מקדש וקדשיו - כך דם הפר מכפר על הכהנים על תומאת מקדש וקדשיו, וכשם שווידוי של שער המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות - כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות. ומה שהשווה כולם לכפרה - הוא שכולם בני כפרה, אבל כל אחד בשלו. ומקורו של רבי שמעון: שנאמר, 'ולקח את שני השעירים' - הוקש שער משתלח לשעיר פנימי, מה פנימי אינה מכפרת על הכהנים על תומאת מקדש וקדשיו שנאמר 'אשר לעם', גם המשתלח אינה מכפרת על הכהנים בשאר עבירות. ורבי יהודה סובר שהוקש רק לענין שיהא שוים במראה ובקומה ובדמים.

תנו רבנן: 'ישחט את שער החטאת אשר לעם' - שאין הכהנים מתכפרים בו, רק בפר אהרן, והגם שנאמר בו 'אשר לו' - הרי נאמר 'כפר על הכהנים' ובהכרח מצינו להם כפרה, ומוטב שיתכפר בפר אהרן שהותר 'לו' מכללו שהרי מכפר גם על ביתו. ואם תקשה שהרי נאמר רק 'ביתו' - הרי הוא אומר 'בית אהרן ברכו...' - כל הכהנים נקראים 'בית אהרן'.

התנא של הברייתא - לרבי ירמיה: שלא כרבי יהודה הסובר שכהנים מתכפרים בשעיר המשתלח - שהרי אמר שאם לא מתכפרים בפר כהן גדול - אין להם שום כפרה, אלא כרבי שמעון הסובר שאין מתכפרים במשתלח. 'ואביי: גם לרבי יהודה, והכונה לכפרה על תומאת מקדש וקדשיו, ש'כפר על הכהנים' מלמד שיש להם כפרה בשאר עבירות, וכמו כן יש להם כפרה בטומאת מקדש וקדשיו וכו'.

שבועות דף י"ד. יום ה' פרשת אמור - י"ז אייר תשפ"ה

דף י"ד - ע"א

למדנו (דף י"ג): שדורשים מפסוק 'אשר לעם' שאין השעיר הפנימי מכפר על כהנים - שאינו נצרך ללמד שלא בא מממונו של כהן גדול, שנלמד מפסוק 'ומאת עדת בני ישראל'.

למדנו (סו) שכיון שנאמר בפר אהרן 'אשר לו' יש לו לכפר רק עליו, והוצרך ללמוד מ'בית אהרן' שמכפר על כל הכהנים - וקשה שהרי הוצרכו שלשה פעמים 'אשר לו' ללמד: א. שמביא מממונו ולא משל צבור. ב. לא מאחיו הכהנים הגם שמתכפרים בו. ג. שהוא לעיניו. ותירצו: הלימוד נצרך משום שהיה מקום לומר שכשם שאין מתכפרים בפנימי שאינה מממונו, אם כך גם בשל אהרן שאינו מממונו לא יתכפר, אלא נלמד מהנאמר 'בית אהרן' שמתכפרים.

שלשה כפרות בפר אהרן - שני וידיים והזאת הדם - לרבי שמעון: אחד כנגד שעיר פנימי, לתלות לכהנים על תומאת מקדש וקדשיו של ידיעה בתחילה ולא בסוף. ואחד כנגד שעיר הנעשה בחוץ, שיש ידיעה רק בסוף. ואחד כנגד שעיר המשתלח, שאר עבירות. לרבי יהודה: אחד לו ואחד לביתו, שמוטב יבוא זכאי וכיפר על חייבו, ואל יבוא חייב וכיפר על חייבו.

הדרן עלך פרק שבועות שתיים

פרק שני - ידיעות הטומאה

משנה: 'ידיעות הטומאה' שתיים שהם ארבע: נטמא וידע, ואחריו כן - א. נעלמה ממנו טומאה, וזכור את הקודש או המקדש, ב. נעלם ממנו הקודש או המקדש וזכור הטומאה, ג. נעלמו ממנו שניהם - ובאחד משלשה אלו אכל את הקודש או נכנס למקדש, ונודע - הרי זה בעולה ויורד.

הנכנס לתוספת העזרה חייב בקרבן - שאין מוסיפים על העיר ועל העזרות רק במלך ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של ע"א ובשתי תודות ובשיר, ובית דין מהלכים ושתי תודות

דף י"ד - ע"ב

נטמא בעזרה - א. נעלמה ממנו טומאה וזכור את המקדש, ב. נעלם ממנו מקדש וזכור הטומאה, ג. נעלם ממנו שניהם - ואחרי שלשה אלו השתחוה, או ששה בכדי השתחוואה, או שיצא בדרך ארוכה - חייב, יצא בקצרה - פטור.

מצות עשה שבמקדש שאין חייבים עליה - הנטמא בעזרה. מצות עשה שבנדה שחייבים עליה - שימש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד - חייב, מפני שנהנה ביציאתו. (יבואר בגמרא).

לרבי אליעזר: חייב רק על העלם שרץ, ולא על העלם מקדש - שדורש 'השרץ ונעלם ממנו'. לרבי עקיבא: חייב רק על העלם טומאה ולא על העלם מקדש - שנאמר 'ונעלם ממנו והוא טמא'. לרבי ישמעאל: נאמר 'ונעלם' ונעלם שתי פעמים - לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש.

שמונה ידיעות יש - טומאה בקודש, וטומאה במקדש, ידיעה תחילה וידיעה סוף, ומנו רק ארבעה, הטעם. משום שמנו רק ארבעה אחרונות המביאות לקרבן. או משום שמנו רק ארבעה ראשונות שאינם בכל התורה כולה.

איבעיא: בנעלם ממנו הלכות טומאה, ולא שלא ידע איזה מין שרץ מטמא - שידוע לכל תינוק בבית רבו, אלא כגון שנגע כעדרה ולא ידע אם שיעור זה מטמא, האם מה שידע ש'שרץ' מטמא נחשב לידיעה או לא? ותיקו. איבעיא: בן בבל שעלה לארץ ישראל ונעלם ממנו מקום מקדש, לרבי שמחייב על העלם מקדש, והצריך ידיעה תחילה, וסובר שדי בידיעת בית רבו - האם מה שידע שיש מקדש בעולם נחשב לידיעה, או שצריך גם שידע מקומו?, ותיקו.

שבועות דף ט"ו. יום ה' פרשת אמור - י"ח אייר (ל"ג בעומר) תשפ"ה

תורתנו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא מליץ טוב בעדינו אדונינו בר יוחאי

יום זה הוקדש לזכרון עולם לעילוי נשמת הר"ר משה בן ר' צבי ז"ל

גלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז

דף ט"ו - ע"א

מקור להוספה בעזרה שנאמר, 'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו' - לדורות. (והיה שם משה מלך ונביא, ואחיו כהן גדול, ואורים ותומים ושבעים וקנים, ומקרא בנחמיה דורשים שתי תודות).

כל הכלים שעשה משה משיחה מקדשת מכאן ואילך עבודה מחנכת, ואין דורשים 'וכן תעשו' לדורות - שנאמר 'וימשחם ויקדש אותם' אותם במשיחה ולא לדורות במשיחה. ואין לומר לדורות או במשיחה או בעבודה שנאמר 'אשר ישרתו במ קודש' - תלאה הכתוב בשירות. ואין לומר שלדורות במשיחה ובעבודה שהרי נאמר 'וכן תעשו' שמיעט הכתוב 'אותם' לומר אותם במשיחה ולא לדורות במשיחה.

שתי תודות שאמרו - לחם ולא בשר. 'המקור' שנאמר, 'ואעמידה שתי תודות גדולות ותהלוכות לימין מעל לחומה', ואין לפרש 'גדולות' ממין גדול - שאם כך היה אומר 'פרים', אלא גדולות במינם, וכיון שאין חשיבות קמי שמיא (שהרי בעולת בהמה ובעולת העוף ובמנחה בשלשתם נאמר 'אשה ריה ניחוח' - אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכווין לבו לאביו שבשמים) בהכרח שהכוונה לגדולה שבתודה והוא לחמי חמץ, שכל לחם גדול כשלשה לחמי מצה כדלהלן.

לחמי תודה: חמש סאה ירושלמיות שהם שש מדבריות שהם שתי איפות, עשרים עשרון - עשרה לחמץ ועשרה למצה, ובמצה שלשה מיינים - חלות, ריקים, ורבוכה.

דף ט"ו - ע"ב

אין העזרה מתקדשת רק בשיירי מנחה - כירושלים, מה ירושלים מתקדשת בדבר הנאכל בה ואם יוצא ממנה נפסל, גם העזרה דבר הנאכל בה והיוצא ממנה נפסל. אבל אין לדרוש 'מה להלן חמץ אף כאן חמץ' - שלא שייך מנחת חמץ, שאף את השיריים אסור להחמץ, שנאמר 'לא תאפה חמץ חלקם'. ובשתי הלחם בעצרת אי אפשר - שבערב יום טוב עדיין אינם קדושים שתי הלחם עד שחיטת הכבשים, ואי אפשר לבנות בערב יום טוב ולקדש למחר - שצריך קידוש בשעת הבניין, וביום טוב אי אפשר לבנות שאין בניין המקדש דוחה, ולהשאיר למחרת אי אפשר - שנפסל בלינה, ולבנות בערב יום טוב ולשייר מעט ולסיים מיד ביציאת החג - אין בנין בית המקדש בלילה, שנאמר 'וביום הקים את המשכן'.

מקדשים התוספת בשיר - שיר של תודה (מזמור לתודה), בכינורות ובנבלים ובצלצלים, על כל פניה ופינה ועל כל אבן גדולה שבירושלים, ואומר 'ארומומך ה' כי דליתנך וגו', ושיר של נגעים שהוא פסוק 'ונגע לא יקרב באהלך', וי"א של פגעים והוא 'פול מצדך אלה', ואומר 'ישעב בשרת עליון בצל שדי יתלונן' עד 'כי אתה השם מחסי עליון שמת מעונך', ומזמור לירוד בכרחו מפני אבשלום בנו השם מה רבו צרי' עד פסוק 'להשם הישועה על עמך ברכתך סלה'.

רבי יהושע בן לוי היה אומר קודם השכיבה פסוקים אלו - ואף שאסור להתרפאות בדברי תורה - להגן מותר, ורק על מכה אסור, ואם רוקק על המכה בשעה שלוחש עליה אין לו חלק לעולם הבא - שאין מזכירים שם שמים על הרקיקה.

בשעה שמוסיפים בעזרה - שתי תודות מהלכות ובית דין וכל ישראל אחריהם, והתודות - י"א: שמהלכות זו כנגד זו, וי"א: זו אחר זו.

התודות המהלכות, הגם שהם קדושות. על פי נביא פנימית - נאכלת, ועל פי נביא חיצונה - נשרפת. מי הפנימית? לאומר 'זו כנגד זו' היא הקרובה לחומה, ולאומר 'זו אחר זו' היא הקרובה לבית דין.